

FILOZOFIJA

Zadatak esejskoga tipa

FIL IK-2 D-S016

FIL.16.HR.R.K2.12

12

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

U ovome dijelu ispita napišite esej slijedeći priložene upute i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj ne će bodovati.

Esej obvezno napišite na list za čistopis.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Eseg će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan.

Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 2 prazne.

Filozofija

Esej

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedene tekstove. Na temelju njihove usporedbe, prema ponuđenim smjernicama, oblikujte esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Prvi tekst

Prvo treba pretpostaviti poradi čega je nastala država, i koliko je oblika vlasti što se tiče čovjeka i zajedništva života. Rečeno je već u prvim raspravama, u kojima se odredilo o gospodarstvu i gospodstvu, da je naravljju čovjek društvena životinja. Stoga i kad nisu potrebiti neke uzajamne pomoći, [ljudi] ipak ništa manje teže suživljenju. A uz to ih okuplja i zajednički probitak, na koliko svakog pojedinog zapada udio u dobru življenju. Stoga je upravo to najviše svrha, a zajedničko je svima i pojedince.

(...) Bjelodano je dakle kako oni državni poreci koji uzimaju u obzir zajednički probitak, ti su i ispravni, budući prema onome što je naprosto pravedno; oni pak koji se obziru samo na [probitak] vladatelja, pogrešni su i zastrane su ispravnih državnih poredaka; ti su naime samosilnički, a država je zajednica slobodnih ljudi.

Pošto su te stvari određene, slijedi razvidjeti o državnim porecima, koliko ih je i koji su, a prije svega o onim ispravnim među njima. Jer i zastrane će njihove biti bjelodane, pošto te odredimo.

Budući državni poredak i državna uprava znače jedno te isto, a državna je uprava ono glavno u državama, mora to glavno biti ili jedan ili manjina ili većina; kada pak jedan ili manjina ili većina vladaju na zajednički probitak, takvi su državni poreci nužno ispravni; dočim oni koji su na zasebničku korist, bilo jednoga bilo manjine bilo većine, ti su zastrane. Jer ili ne treba zvati građanima one koji ne sudjeluju [u probitku], ili oni trebaju zajednički sudjelovati u koristi.

Aristotel, *Politika*

Filozofija

Esej

Drugi tekst

1. No sad smo došli do drugog načina, kad privatan građanin, ne zlodjelima ili nekim drugim nepodnošljivim nasiljem, nego naklonošću sugrađana postaje vladarom u svojoj domovini, pa se to može nazvati građanskom vladavinom. Da se do nje dođe nije nužna ni posvemašnja sposobnost ni posvemašnja sreća, nego prije neka sretna lukavost. Do te vrste vladarskog položaja ljudi se uspinju ili s pomoću naroda ili s pomoću velikaša. Jer u svakom gradu postoje ove dvije različite težnje: narod neće da njime vladaju velikaši i ugnjetavaju ga, dok velikaši hoće da vladaju narodom i ugnjetavaju ga: a iz tih oprečnih nastojanja ostvaruje se u gradovima jedna od ovih triju posljedica: ili tiranija, ili demokracija, ili bezakonje.

(...)

3. (...) Ne može se, dakle, i ne smije razborit gospodar držati zadate vjere, ako je to na njegovu štetu i ako je nestalo razloga koji su ga naveli da učini obećanje. Kad bi svi ljudi bili dobri, ovaj savjet ne bi bio dobar; no jer su opaki i ne bi ni oni držali vjeru što je tebi zadadoše, ne moraš je ni ti držati prema njima; osim toga, nikad vladarima nije ponestalo valjanih razloga da opravdaju svoju nevjeru.

(...)

5. (...) Svatko vidi ono što hiniš, rijetki znaju ocijeniti što jesi; a i ti malobrojni ne usuđuju se suprotstavljati mišljenju mnogih kad ih brani veličanstvo države; i napokon, u djelima svih ljudi, a navlastito vladara, kod kojih nema priziva i suda, gleda se na svrhu. Neka, dakle, vladar pazi na to da pobjeđuje i da održi državu; sredstva će se uvijek smatrati kao časna i svatko će ih hvaliti, jer svjetina se zanosi prividom i uspjehom same stvari; a na svijetu i nema doli svjetine; osim toga, oni malobrojni nemaju važnosti, ako se većina oslanja na vlast.

Niccolò Machiavelli, *Vladar*

Filozofija

Esej

Naslov eseja: **Što je svrha države?**

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „državni poredak” („ustrojstvo”), „vladar”, „pravednost”, „zajednica”, „svrha” i „pojedinač”.

1. Objasnite koji su razlozi nastanka države prema Aristotelu.
2. Objasnite Aristotelovo određenje ispravnoga državnog poretka.
3. Objasnite koje su osnovne političke težnje u svakoj zajednici prema Machiavelliju.
Koji su razlozi nastanka države prema Machiavelliju?
4. Objasnite značaj i ulogu zajednice u životu pojedinca prema Aristotelu i prema Machiavelliju.
5. Usporedite i objasnite Aristotelovo i Machiavellijevo određenje svrhe države.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. ostvarenja dobra za sve članove zajednice u modernoj državi
2. zlouporabe političke vlasti.

List za čistopis

Ovim se prostorom koristi ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

03

List za čistopis

Ovim se prostorom koristi ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

03

List za čistopis

03

List za čistopis

10

List za čistopis

Ovim se prostorom koristi ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

03

Prazna stranica

